

ЗАКОН ЗА УБЕЖИЩЕТО И БЕЖАНЦИТЕ

Обн. ДВ. бр.54 от 31 Май 2002г., изм. ДВ. бр.31 от 8 Април 2005г.

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Този закон определя условията и реда за предоставяне на особена закрила на чужденци на територията на Република България, както и техните права и задължения.

(2) Особената закрила, която Република България предоставя на чужденци по този закон, включва убежище, статут на бежанец, хуманитарен статут и временна закрила.

Чл. 2. (1) Президентът на Република България предоставя убежище.

(2) Министерският съвет предоставя временна закрила при масово навлизане на чужденци при условията на този закон или в изпълнение на заключенията на Изпълнителния комитет на Върховния комисар на Организацията на обединените нации за бежанците и по призив на други международни организации.

(3) Председателят на Държавната агенция за бежанците предоставя статут на бежанец и хуманитарен статут по силата на Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г. и Протокола за статута на бежанците от 1967 г., на международните актове по защита на правата на човека и на този закон.

Чл. 3. (1) Република България осъществява изпълнението на задълженията си по Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г. и Протокола за статута на бежанците от 1967 г. чрез своите държавни органи в сътрудничество с Върховния комисар на Организацията на обединените нации за бежанците.

(2) Върховният комисар на Организацията на обединените нации за бежанците чрез своя представител в Република България има право на информация, както и на достъп до всеки етап от производството за предоставяне статут на бежанец, хуманитарен статут и на временна закрила. Той може да се запознава с всеки конкретен случай и да дава писмено или устно мнение по него.

Чл. 4. (1) Всеки чужденец може да поиска предоставяне на закрила в Република България в съответствие с разпоредбите на този закон.

(2) Искането за предоставяне на закрила се осъществява лично и по собствена воля.

(3) Чужденец, влязъл в Република България, за да поиска закрила, или който е получил закрила, не може да бъде връщан на територията на държава, в която са застрашени неговият живот или свобода по причина на раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или политическо мнение и/или убеждение или той е изложен на опасност от изтезания или други форми на жестоко,

нечовешко или унизително отнасяне или наказание.

(4) От правата по ал. 3 не може да се ползва чужденец, търсещ или получил закрила, за когото има основания да се смята, че представлява опасност за националната сигурност или който, веднъж осъждан с влязла в сила присъда за тежко престъпление, представлява опасност за обществото.

(5) Чужденец, влязъл не по законоустановения ред в Република България, за да поиска закрила, пристигайки направо от територия, където са били застрашени животът и свободата му, е длъжен да се представи незабавно на компетентните органи и да посочи уважителни причини за незаконното си влизане или пребиваване на територията на страната.

Чл. 5. Чужденците, търсещи или получили закрила в Република България, имат правата и задълженията по този закон и носят гражданска, административнонаказателна и наказателна отговорност при условията и по реда за българските граждани.

Чл. 6. Правомощията по този закон се осъществяват от длъжностни лица в Държавната агенция за бежанците. Те установяват всички факти и обстоятелства от значение за производството по предоставяне на особена закрила и оказват помощ и съдействие на търсещите такава закрила чужденци.

Глава втора. ВИДОВЕ ОСОБЕНА ЗАКРИЛА

Чл. 7. Убежището е закрилата, която Република България дава на чужденци, преследвани заради техните убеждения или дейност в защита на международно признати права и свободи.

Чл. 8. (1) (Предишен текст на чл. 8 - ДВ, бр. 31 от 2005 г.) Статут на бежанец в Република България се предоставя на чужденец, който основателно се страхува от преследване поради своята раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или политическо мнение и/или убеждение, намира се извън страната, чийто гражданин е, или ако е без гражданство, се намира извън страната на постоянното си местоживеене и поради тези причини не може или не желае да се ползва от закрилата на тази страна или да се завърне в нея.

(2) (Нова - ДВ, бр. 31 от 2005 г.) За бежанци се смятат съпругът на чужденец с предоставен статут на бежанец и техните малолетни и непълнолетни, невстъпили в брак, деца, доколкото това е съвместимо с индивидуалния им статут.

(3) (Нова - ДВ, бр. 31 от 2005 г.) Когато чужденец с предоставен статут на бежанец сключи брак с друг чужденец, той може да получи статут на бежанец само на собствено основание.

Чл. 9. (1) Хуманитарен статут се предоставя на чужденец, принуден да напусне или да остане извън страната си на произход или местоживеене по причина на заплаха за неговия живот, сигурност или свобода, поради насилие, възникващо от ситуации като въоръжен конфликт, както и когато е изложен на опасност от изтезание или други

форми на нечовешко или унижително отнасяне или наказание и по тези причини не може или не желае да се завърне в страната си на произход или местоживеене.

(2) Хуманитарен статут може да бъде предоставен и по други причини от хуманитарен характер или на други основания, предвидени в българското законодателство, както и поради причините, посочени в заключенията на Изпълнителния комитет на Върховния комисар на Организацията на обединените нации за бежанците.

(3) Хуманитарният статут по ал. 1 и 2 се предоставя временно до отпадане на условията за неговото предоставяне.

Чл. 10. Статутът по чл. 9 се предоставя и на чужденец, намиращ се на територията на Република България, признат като бежанец по мандата на Върховния комисар на Организацията на обединените нации за бежанците.

Чл. 11. Временна закрила се предоставя за определен срок в случай на масово навлизане на чужденци, които са принудени да напуснат страната си на произход или местоживеене поради въоръжен конфликт, гражданска война, чужда агресия, нарушаване на човешките права или насилие в големи размери на територията на съответната страна или в отделен район от нея и по тези причини не могат да се завърнат там.

Глава трета. ОСНОВАНИЯ ЗА ОТКАЗ, ЗА ПРЕКРАТЯВАНЕ И ОТНЕМАНЕ НА ЗАКРИЛА И ЗА СПИРАНЕ И ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО

Чл. 12. Статут на бежанец или хуманитарен статут не се предоставя, а предоставен статут на бежанец или хуманитарен статут се отнема на чужденец:

1. за когото има сериозни основания да се предполага, че е извършил деяние, което съгласно българските закони и международните договори, по които Република България е страна, е определено като военно престъпление или като престъпление против мира и човечеството;

2. за когото има сериозни основания да се предполага, че е извършил тежко престъпление от неполитически характер извън територията на Република България;

3. за когото има сериозни основания да се предполага, че извършва или подстрекава към действия, противоречащи на целите и принципите на Организацията на обединените нации;

4. който се ползва от закрилата или помощта на органи или организации на Организацията на обединените нации, различни от Върховния комисар на Организацията на обединените нации за бежанците;

5. по отношение на когото компетентните органи в страната на неговото постоянно местоживеене са признали такива права и задължения, както произтичащите от гражданството на тази страна.

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 31 от 2005 г.) (1) Молбата на чужденец за предоставяне

статут на бежанец или хуманитарен статут се отхвърля като явно неоснователна, когато:

1. се позовава на основания извън предмета на този закон;
 2. не посочва никакви причини за основателен страх от преследване;
 3. твърдените от него факти не съдържат подробно описание на обстоятелствата или лични подробности за изясняване на случая;
 4. молбата е явно неправдоподобна, тъй като твърдените от него факти са непоследователни, противоречиви или напълно невероятни;
 5. се представя с фалшива самоличност или използва неистински, подправен документ или документ с невярно съдържание, за които по време на производството продължава да твърди, че са истински;
 6. умишлено, в устна или писмена форма, дава невярна или укрива съществена информация относно своя случай;
 7. умишлено унищожи, повреди или се разпореди с паспорт, друг документ или билет, който има отношение към неговото твърдение, за да се представи под фалшива самоличност или да затрудни разглеждането на молбата;
 8. има предоставен статут на бежанец или открито производство за предоставяне статут на бежанец в друга страна, в която по отношение на него не са налице условията по чл. 8, ал. 1;
 9. след като е разполагал с достатъчно време и възможности, подава молбата си, за да осуети изпълнението на наложената му принудителна административна мярка "отнемане на правото на пребиваване в Република България", "принудително отвеждане до границата на Република България" или "експулсиране";
 10. не спазва съществени задължения във връзка с производството за предоставяне на статут;
 11. молбата е била отхвърлена от друга държава - страна по Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г., при същите процесуални гаранции.
- (2) Основанията по ал. 1, т. 5, 6, 7, 9, 10 и 11 се прилагат, когато не са налице условията по чл. 8, ал. 1 и чл. 9, ал. 1.

Чл. 14. Производството за предоставяне статут на бежанец или хуманитарен статут се спира, когато чужденецът без основателни причини:

1. след надлежно поканване не се яви на интервю в продължение на 10 работни дни;
2. промени адреса си, без да уведоми за това Държавната агенция за бежанците или съответния регистрационно-приемателен център;
3. отказва да съдейства на длъжностните лица от Държавната агенция за бежанците за изясняване на обстоятелствата, свързани с неговата молба.

Чл. 15. (Изм. - ДВ, бр. 31 от 2005 г.) Производството за предоставяне статут на бежанец или хуманитарен статут, се прекратява, когато чужденецът:

1. не може повече да се отказва от ползването на закрилата на страната, чийто гражданин е, или ако е без гражданство - на страната на неговото постоянно местоживееие, поради това че обстоятелствата, пораждащи страха от преследване, са отпаднали;
2. доброволно се възползва от закрилата на страната, чийто гражданин е, или ако е без гражданство, на страната на неговото предишно местоживееие;

3. след като веднъж е загубил своето гражданство, отново доброволно го е придобил или е получил ново гражданство в друга държава;
4. придобие българско гражданство;
5. доброволно поиска да се завърне в държавата, в която е бил преследван, или да замине в друга държава;
6. оттегли своето заявление по надлежния ред;
7. не се яви пред съответното длъжностно лице на Държавната агенция за бежанците в продължение на три месеца от спирането на производството по чл. 14;
8. почине;
9. (нова - ДВ, бр. 31 от 2005 г.) получи убежище от президента.

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 31 от 2005 г.) (1) Производството за предоставяне статут на бежанец или хуманитарен статут може да се прекрати поради липса на необходимост от закрила, когато чужденецът:

1. е гражданин на две или повече страни, когато по отношение на него в една от тях не са налице условията по чл. 8, ал. 1;
2. е гражданин на страна или, ако е без гражданство, е живял постоянно в страна, която се смята за сигурна страна на произход, където се ползва от ефективна защита;
3. твърди, че е преследван в определен географски район, при което той може безпрепятствено и трайно да се ползва от ефективна закрила в друга част на собствената си страна, където би могъл да отиде;
4. преди да влезе в Република България, за да потърси нейната закрила, е преминал или е пребивавал в трета сигурна страна, където се е ползвал с ефективна защита;
5. има или получи валидно разрешение за постоянно пребиваване в Република България или за пребиваване в друга страна, в която по отношение на чужденеца не са налице условията по чл. 8, ал. 1;
6. има сключен или сключи граждански брак с български гражданин;
7. е влязъл в страната и пребивава временно по законоустановения ред и в разумен срок от влизането не заяви пред компетентен орган, че иска закрила, освен в случаите, когато закъснението е по независещи от него причини или когато по време на неговото пребиваване на територията на Република България са възникнали обстоятелства, които му дават основания за страх от преследване по смисъла на чл. 8, ал. 1 в държавата, чийто гражданин е, или ако е без гражданство - в страната на постоянното му местоживееене;
8. е влязъл в страната не по законоустановения ред и не заяви незабавно пред компетентен орган желанието си да получи закрила, освен ако основателни причини са му попречили да направи това;
9. има прекратен или отнет статут на бежанец или хуманитарен статут, или производството за предоставяне на статут в Република България е приключило с влязло в сила решение, или му е прекратен или отнет статут в трета сигурна страна и по отношение на него няма новонастъпили обстоятелства по смисъла на чл. 8, ал. 1 и чл. 9;
10. на когото е предоставен статут на бежанец или по силата на договор е гарантирано предоставянето на такъв статут в трета сигурна страна;
11. има съпруг или съпруга, който е гражданин на друга страна, или на когото е

предоставен статут на бежанец в друга страна, в която по отношение на чужденеца не са налице условията по чл. 8, ал. 1, и няма пречки той да се събере със семейството си в тази страна;

12. е бил принудително извеждан от страната в изпълнение на наложена принудителна административна мярка "експулсиране" или преди това наложената мярка "забрана за влизане в страната" не е отменена или отпаднала и по отношение на него не са налице условията по чл. 8, ал. 1;

13. е направил опит да излезе през границата на страната без разрешение на надлежните органи на властта или с разрешение, но не през определените за това места, и по отношение на него не са налице условията по чл. 8, ал. 1.

(2) Обстоятелствата по ал. 1, т. 7 и 8 не могат да бъдат самостоятелно основание за прекратяване на производството за предоставяне на статут.

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 31 от 2005 г.) (1) Предоставен статут на бежанец или хуманитарен статут се прекратява, когато по отношение на чужденеца се установи наличието на основание по чл. 15, т. 1 - 4 и т. 9.

(2) Предоставен статут на бежанец или хуманитарен статут се отнема, когато по отношение на чужденеца се установи наличието на основание по чл. 13, ал. 1, т. 5 и 6.

Чл. 18. Президентът на Република България може да отнема убежище, когато прецени, че обстоятелствата за неговото предоставяне са се изменили или са отпаднали.

Чл. 19. Отнемането или прекратяването на закрила или прекратяването на производството по отношение на чужденец не отменя, прекратява или изменя статута на другите членове на семейството му, освен ако и по отношение на тях се установят съответните основания.

Глава четвърта. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ЧУЖДЕНЦИТЕ, ТЪРСЕЩИ ИЛИ ПОЛУЧИЛИ ЗАКРИЛА

Раздел I. Общи положения

Чл. 20. Не се допускат ограничения на правата или привилегии на чужденците, търсещи или получили закрила в Република България, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние.

Чл. 21. Чужденците, търсещи или получили закрила, имат право на български документ за самоличност.

Чл. 22. Членовете на семейството, придружаващи чужденец, на когото е

открито производство за предоставяне на закрила или на когото е предоставена закрила, имат същите права и задължения, освен ако особени обстоятелства налагат друго.

Чл. 23. (1) Чужденците, търсеци или получили закрила, имат право на съдействие и помощ от страна на Върховния комисар на Организацията на обединените нации за бежанците и на други правителствени или неправителствени организации на всеки етап от производството и след предоставяне на закрила.

(2) Държавата осигурява условия за получаване на правна защита на чужденците, търсеци закрила в Република България.

Чл. 24. Всеки чужденец, търсещ или получил закрила, има право да изповядва вероизповедание в съответствие с Конституцията и законите.

Чл. 25. (1) На непридружен малолетен или непълнолетен чужденец, търсещ или получил закрила, който е на територията на Република България, се назначава настойник, съответно попечител, при условията и по реда на Закона за закрила на детето и Семейния кодекс.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 31 от 2005 г.) Непридружените малолетни или непълнолетни чужденци, търсеци или получили закрила, се настаняват до навършване на пълнолетие в специализирана институция.

(3) Държавната агенция за бежанците осъществява контрол и взема мерки за предпазване на децата от физическо или психическо изтезание, жестоко, нечовешко или унижително отношение.

(4) До настаняването по ал. 2 непридружените малолетни или непълнолетни чужденци, търсеци закрила, имат право на финансова и материална помощ от Държавната агенция за бежанците, равностойна на предоставената на пълнолетните чужденци, търсеци закрила.

(5) (Нова - ДВ, бр. 31 от 2005 г.) До настаняването по ал. 2 непридружените малолетни или непълнолетни чужденци, търсеци закрила, ако нямат назначен настойник, съответно попечител, се представляват в производството от органа по чл. 15, ал. 7 от Закона за закрила на детето.

Чл. 26. Децата до 18-годишна възраст имат право на обучение в държавните и общинските училища на Република България по ред, определен от председателя на Държавната агенция за бежанците и министъра на образованието и науката.

Чл. 27. Председателят на Държавната агенция за бежанците може да поиска от съда поставянето под запрещение на непълнолетен или пълнолетен чужденец, търсещ или получил закрила, който поради слабоумие или душевна болест не може да се грижи за своите работи.

Чл. 28. Чужденците, търсеци или получили закрила, които пребивават на територията на Република България, са длъжни да спазват и изпълняват Конституцията и законите.

Раздел II. Права и задължения на чужденците, търсещи закрила, по време на производството

Чл. 29. (1) До влизането в сила на решението по чл. 70, ал. 1, т. 1 и 2, чл. 75, ал. 1 или чл. 78 чужденецът, търсещ закрила, има право:

1. на преводач или тълковник, регистриран в Държавната агенция за бежанците, когато не знае български език;
2. да получи временно удостоверение за самоличност на бежанец;
3. на подслон и храна в транзитен или регистрационно-приемателен център;
4. на социално подпомагане, психологическа помощ, здравно осигуряване, достъпна медицинска помощ и безплатно ползване на медицинско обслужване по реда и в размера, определен за българските граждани.

(2) Настаняването по ал. 1, т. 3 се извършва от Държавната агенция за бежанците в център или друго място за подслон след преценка на здравословното състояние, семейното и материалното положение на чужденеца при условия и по ред, определени от председателя на Държавната агенция за бежанците.

(3) По време на производството многодетен самотен родител, придружаван най-малко от три от ненавършилите пълнолетие деца, има право да получава за едно от тях финансова и материална помощ, равностойна на предоставяната на пълнолетен чужденец, търсещ закрила, която се осигурява от Държавната агенция за бежанците.

Чл. 30. По време на производството чужденецът, търсещ закрила, е длъжен:

1. да изпълнява разпорежданията и да не пречи на длъжностните лица при изпълнение на служебните им задължения;

2. да предаде всички притежавани негови и на придружаващите го малолетни и непълнолетни деца документи, които могат да послужат за установяване на самоличността и гражданството им, както и начина на предвижването и влизането им в Република България;

3. когато не притежава документите по т. 2, да удостовери самоличността си, датата и мястото на раждане, семейното си положение, както и тези на придружаващите го малолетни и непълнолетни деца, чрез декларация пред длъжностно лице, за верността на която носи наказателна отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс;

4. да спазва правилника за вътрешния ред в транзитните, регистрационно-приемателните и интеграционните центрове, да участва в дейностите по поддръжката, хигиената и благоустройството им, както и да опазва предоставеното му за ползване имущество;

5. да пребивава на адреси, разрешени му от Държавната агенция за бежанците;

6. да не навлиза в граничната зона на Република България без надлежно разрешение;

7. да не напуска територията на Република България без разрешението на Държавната агенция за бежанците;

8. да съдейства за изясняване на неговия случай, като съобщава пълна и достоверна информация на съответните длъжностни лица.

Раздел III. Права и задължения на чужденците, получили закрила

Чл. 31. Чужденците в Република България с предоставено убежище или предоставен статут на бежанец имат равни права и задължения.

Чл. 32. (1) След влизането в сила на решението по чл. 75, ал. 1, т. 1 бежанецът придобива правата и задълженията на български гражданин, с изключение на:

1. правото да участва в избори за държавни и местни органи, в национални и местни референдуми, както и да участва в създаването и да членува в политически партии;

2. да заема длъжности, за които със закон се изисква българско гражданство;

3. да бъде военнослужещ;

4. други ограничения, изрично предвидени със закон.

(2) На чужденец с предоставен статут на бежанец или хуманитарен статут може да се окаже финансова помощ за настаняване в жилище за срок до 6 месеца от влизане в сила на решението за предоставяне на статут, при условия и по ред, определени от председателя на Държавната агенция за бежанците, съгласувано с министъра на финансите.

(3) Чужденецът с предоставен статут на бежанец има право да придобива недвижими имоти на територията на Република България при условията и по реда, предвидени за чужденци.

Чл. 33. Чужденецът с предоставен статут на бежанец или хуманитарен статут има право на документ за самоличност и удостоверение за пътуване зад граница, които се издават при условията и по реда, определени в Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г., Закона за българските документи за самоличност и този закон.

Чл. 34. (1) (Изм. - ДВ, бр. 31 от 2005 г.) Чужденецът с предоставен статут на бежанец има право да поиска да се събере със семейството си на територията на Република България.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 31 от 2005 г.) Председателят на Държавната агенция за бежанците дава разрешение за събиране на семейството. Разрешение може да бъде отказано за член от семейството, когато по отношение на него са налице данни за някое от обстоятелствата по чл. 12.

(3) Визи на членовете на семейството се издават след разрешението по ал. 2, от българските дипломатически или консулски представителства.

Чл. 35. Чужденец с предоставен статут на бежанец или хуманитарен статут е длъжен в срок 14 дни от получаването на решението за предоставяне на статут да се яви в общината на населеното място, в която ще се установи, за да бъде вписан в регистъра на населението.

Чл. 36. Чужденец с предоставен хуманитарен статут има правата и задълженията на чужденец с разрешено постоянно пребиваване в Република България.

Чл. 37. Органите на местното самоуправление и местната администрация

приемат на своя територия, вписват в регистрите за населението чужденците с предоставен статут на бежанец или хуманитарен статут и техните семейства и предоставят възможност за реализиране на правата, предоставени по този закон.

Чл. 38. Чужденец с предоставено убежище или статут на бежанец може да придобие българско гражданство при условията и по реда на Закона за българското гражданство.

Чл. 39. Чужденците, по отношение на които е постановена временна закрила, имат право на:

1. пребиваване в страната за срока на временната закрила;
2. документ за самоличност;
3. социално самоосигуряване;
4. храна, подслон и облекло, труд, медицинска помощ и обслужване при условията и по реда, определени с акта за постановяване на временната закрила.

Раздел IV. Документи за самоличност

Чл. 40. На чужденците, търсещи или получили закрила, се издават следните видове документи за самоличност:

1. временно удостоверение на бежанец в ускорено производство;
2. временно удостоверение на бежанец;
3. карта на бежанец;
4. карта на чужденец с хуманитарен статут;
5. удостоверение на чужденец с временна закрила;
6. удостоверение за пътуване зад граница на бежанец;
7. удостоверение за пътуване зад граница на чужденец с хуманитарен статут;
8. удостоверение за завръщане в Република България на чужденец.

Чл. 41. (1) Временното удостоверение на бежанец в ускорено производство се издава от Държавната агенция за бежанците за срок един месец на чужденец, на когото е образувано ускорено производство за предоставяне на статут.

(2) Временното удостоверение на бежанец се издава от Държавната агенция за бежанците на чужденец, на когото е образувано производство по общия ред за предоставяне на статут.

(3) Удостоверението по ал. 2 се издава със срок на валидност три месеца. До приключване на производството с влязло в сила решение срокът може да бъде продължаван до три месеца.

(4) При издаването на документ по ал. 1 и 2 и при продължаването на срока по ал. 3 не се събират такси.

Чл. 42. (1) Удостоверението за пътуване зад граница на бежанец дава право на притежателя му да излиза и да влиза в Република България в рамките на срока на неговата валидност при условията и по реда за българските граждани, доколкото страната, за която пътува, не предвижда други изисквания.

(2) Удостоверението за пътуване зад граница на чужденец с хуманитарен статут дава право на притежателя му да излиза и да влиза в Република България в рамките на срока на неговата валидност при условията и по реда за постоянно пребиваващите чужденци в Република България.

Чл. 43. На чужденец, получил убежище в Република България, се издават документите по чл. 40, т. 3, 6 и 8.

Чл. 44. Удостоверението на чужденец с временна закрила се издава по ред, определен с акта за постановяване на временната закрила.

Чл. 45. (1) Образците на документите за самоличност, издавани от Държавната агенция за бежанците, се утвърждават с акт на Министерския съвет и се обнародват в "Държавен вестник".

(2) Условията и редът за издаване и ползване на документите за самоличност, които не са уредени в този раздел, се определят от Закона за българските документи за самоличност.

Глава пета. СПЕЦИАЛИЗИРАН ДЪРЖАВЕН ОРГАН И АДМИНИСТРАЦИЯ

Чл. 46. Председателят на Държавната агенция за бежанците е орган на изпълнителната власт със специална компетентност.

Чл. 47. (1) Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище София и с териториални поделения в страната.

(2) Териториалните поделения на Държавната агенция за бежанците са:

1. транзитни центрове - за регистрация, настаняване, медицинско изследване и провеждане на ускорено производство за чужденците, търсещи закрила;

2. регистрационно-приемателни центрове - за регистрация, настаняване, медицинско изследване, социално и медицинско подпомагане и провеждане на производство за предоставяне на статут на чужденците, търсещи закрила, до влизането в сила на решението по молбата за закрила;

3. интеграционни центрове - за осигуряване на обучение по български език, професионална квалификация и други дейности, необходими за интегрирането на чужденците, търсещи или получили закрила в Република България.

(3) Транзитните, регистрационно-приемателните и интеграционните центрове се откриват и закриват от Министерския съвет по предложение на председателя на Държавната агенция за бежанците, съгласувано с министъра на финансите, министъра на вътрешните работи, министъра на труда и социалната политика, министъра на правосъдието, министъра на външните работи, министъра на регионалното развитие и благоустройството и кмета на съответната община.

(4) Дейността, структурата, организацията на работа, съставът на Държавната агенция за бежанците и на нейните поделения се определят с устройствен правилник, приет от Министерския съвет.

Чл. 48. (1) Председателят на Държавната агенция за бежанците:

1. предоставя, отказва, отнема и прекратява статут на бежанец и хуманитарен статут в Република България;

2. спира и прекратява производството за предоставяне на статут;

3. взема решение по други молби на чужденците, на които е открито производство за предоставяне на статут или им е предоставен статут на бежанец или хуманитарен статут в Република България;

4. прави мотивирано предложение до Министерския съвет за постановяване на акт за временна закрила и за прекратяване на временна закрила;

5. издава наказателни постановления по реда на глава осма;

6. утвърждава образците на документите, издавани от Държавната агенция за бежанците, с изключение на документите за самоличност;

7. прави предложение до Министерския съвет за утвърждаване на образците на издаваните от Държавната агенция за бежанците документи за самоличност;

8. определя интервюиращите органи на Държавната агенция за бежанците, които провеждат ускорено производство по реда на глава шеста, раздел II;

9. управлява и разпределя средствата от бюджета, контролира целевото им разходване, определя разходните норми за подпомагане с материални и финансови средства на чужденците, търсещи закрила, и на получилите статут на бежанец или хуманитарен статут, съгласувано с министъра на финансите и министъра на труда и социалната политика.

(2) По искане на президента на Република България председателят на Държавната агенция за бежанците дава мнение по подадена молба за убежище.

(3) Председателят на Държавната агенция за бежанците, съгласувано с министъра на външните работи, ежегодно до 31 март внася за приемане от Министерския съвет списък на сигурните страни на произход и списък на трети сигурни страни по отношение на търсещите закрила.

Чл. 49. (1) Председателят на Държавната агенция за бежанците се определя с решение на Министерския съвет и се назначава от министър-председателя.

(2) Председателят на Държавната агенция за бежанците трябва да е български гражданин, който няма друго гражданство, да има висше образование и не по-малко от пет години трудов стаж.

Чл. 50. (1) При изпълнение на своята дейност председателят на Държавната

агенция за бежанците се подпомага от двама заместник-председатели.

(2) Заместник-председателите се назначават от министър-председателя по предложение на председателя на Държавната агенция за бежанците. Заместник-председателите трябва да са български граждани, които нямат друго гражданство, с висше образование и не по-малко от пет години трудов стаж.

Чл. 51. Транзитните, регистрационно-приемателните и интеграционните центрове се ръководят от директори.

Чл. 52. Председателят на Държавната агенция за бежанците може да делегира правомощията си по чл. 48, ал. 1, т. 1, с изключение на правомощието да отнема статут, и по т. 2, 3 и 5 на заместник-председателите на Държавната агенция за бежанците.

Чл. 53. Държавната агенция за бежанците:

1. организира приемането и временното настаняване на чужденците, търсеци или получили закрила на територията на Република България, и в сътрудничество с Българския Червен кръст и други неправителствени организации им оказва помощ и съдействие за адаптиране към българските условия; организира курсове по български език и професионална квалификация;

2. организира проучването и изясняването на фактите и обстоятелствата във връзка с подадената молба за убежище по искане на президента на Република България;

3. издава удостоверителни документи;

4. във взаимодействие с централните органи на изпълнителната власт, Българския Червен кръст и други неправителствени организации организира дейностите по осигуряване на социална, медицинска и психологическа помощ на чужденците, търсеци или получили закрила; съдейства за интеграцията на чужденците, получили закрила;

5. във взаимодействие с органите на местното самоуправление и местната администрация, Българския Червен кръст и други неправителствени организации провежда разяснителна работа сред населението и юридическите лица по бежанските проблеми, организира благотворителни акции за материално подпомагане;

6. разработва самостоятелно или участва в подготовката на проекти на нормативни актове и на международни договори, свързани със закрилата на чужденци, и разработва програми за интегриране на чужденците, търсеци или получили закрила в българското общество;

7. съвместно с централните органи на изпълнителната власт, органите на местното самоуправление и местната администрация, Българския червен кръст и други неправителствени организации изпълнява възложените ѝ функции с плана за действие при временна закрила в условията на извънредни ситуации и масово навлизане на чужденци, търсеци закрила;

8. сътрудничи с Върховния комисар на Организацията на обединените нации за бежанците при изпълнение на неговите функции, улеснява наблюдаване прилагането на разпоредбите на Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г. и Протокола за статута на бежанците от 1967 г. и предоставя информация и статистически данни;

9. осъществява сътрудничество с националните служби за бежанците на

страните по Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г., с Международната организация по миграция, Международната федерация на дружествата на Червения кръст и Червения полумесец, Международния комитет на Червения кръст, както и с други международни правителствени и неправителствени организации по бежанските проблеми и миграцията;

10. възлага извършването на проучвания и изследвания по бежанските проблеми, организира конференции и семинари и издава информационни материали по проблемите на бежанците.

Чл. 54. (1) Държавната агенция за бежанците съвместно с Министерството на външните работи, Международната федерация на дружествата на Червения кръст и Червения полумесец, Международния комитет на Червения кръст и неправителствените организации осигурява съдействие на чужденците, търсеци или получили закрила, пред органите на друга държава или пред международен орган за снабдяването им с документи, необходими за реализирането на техните права.

(2) Когато по обективни причини чужденец, търсец или получил закрила, не може да бъде снабден с документ по реда на ал. 1, Държавната агенция за бежанците въз основа на установените от нея данни и декларация, подписана от чужденеца, организира издаването на удостоверение. Въз основа на него компетентните органи издават български документ, който му дава възможност да ползва тези права.

(3) Издадените по реда на ал. 2 документи заместват официалните документи, издавани на чужденци от или чрез органите в техните страни.

(4) Притежаваните от чужденците, търсеци или получили закрила, чуждестранни документи за образование, квалификация, научно звание или степен се признават съгласно вътрешното законодателство и условията на международни договори, по които Република България е страна.

Чл. 55. Получени дарения, помощи, както и средствата по международни програми и споразумения постъпват в извънбюджетна сметка на Държавната агенция за бежанците по реда на чл. 45, ал. 2 от Закона за устройството на държавния бюджет и се използват за целите, за които са предоставени.

Чл. 56. (1) Държавната агенция за бежанците може самостоятелно или съвместно с органите на местното самоуправление и местната администрация, Българския Червен кръст и други неправителствени организации да организира спомагателни трудови дейности, чрез които чужденците, търсеци или получили закрила, получават възможност за обучение с професионална насоченост и за трудова реализация.

(2) Дейностите по ал. 1 се финансират с целеви средства от извънбюджетната сметка или от държавния бюджет.

Чл. 57. Длъжностните лица от Държавната агенция за бежанците удостоверяват служебното си положение със служебна карта. Органите на държавното управление и на местното самоуправление и местната администрация са длъжни да оказват съдействие на длъжностните лица от Държавната агенция за бежанците при изпълнение

на служебните им задължения.

Глава шеста. ПРОИЗВОДСТВО

Раздел I. Общи правила

Чл. 58. (1) Чужденец, който иска да му бъде предоставено убежище, подава писмена молба до президента на Република България. Когато молбата е подадена пред друг държавен орган, той е длъжен незабавно да я изпрати на президента.

(2) Производството за предоставяне на статут се открива с молбата на чужденеца, търсец закрила.

(3) Чужденец може да заяви желание за предоставяне на закрила пред длъжностно лице в Държавната агенция за бежанците.

(4) Когато молбата по ал. 2 е направена пред друг държавен орган, той е длъжен незабавно да я изпрати на Държавната агенция за бежанците.

(5) Когато молбата е подадена в дипломатическо или консулско представителство на Република България, то уведомява Държавната агенция за бежанците. След получаване на съгласието й дипломатическото или консулското представителство издават безплатна виза със срок на валидност 15 дни, а при необходимост - удостоверение за завръщане в Република България на чужденец. Молителят е длъжен в тридневен срок от влизането си в страната да се яви в най-близкото териториално поделение на Държавната агенция за бежанците.

(6) Молителят трябва да бъде упътван на език, който разбира, относно реда за подаване на молбата, за процедурата, която ще се следва, и за неговите права и задължения.

(7) Органите по ал. 4 и 5 получават инструкции, изготвени съвместно от председателя на Държавната агенция за бежанците и министъра на вътрешните работи или министъра на външните работи.

Чл. 59. (1) Молбата по чл. 58, ал. 2 може да бъде в устна, писмена или друга форма, като при необходимост се осигурява преводач или тълковник. Молбата, която не е писмена, се записва от съответното длъжностно лице и се подписва или заверява по друг начин от молителя и от преводача, съответно тълковника.

(2) Молбата трябва да съдържа причините за напускане на страната на произход или на постоянно местоживееене, както и конкретното искане към Република България.

Чл. 60. (1) Документите за самоличност на чужденеца, търсец закрила, се задържат и съхраняват в Държавната агенция за бежанците до приключване на производството с влязло в сила решение.

(2) Длъжностните лица от Държавната агенция за бежанците, пред които е направена или на които е препратена молбата, съвместно с органите на Министерството на вътрешните работи, могат да извършат обиск на чужденеца, търсец закрила, проверка на носените от него вещи, да снемат пръстови отпечатащи и други идентифициращи белези при условията и по реда, определени със закон, и при зачитане

на достойнството на чужденеца.

(3) Длъжностните лица, осъществяващи действията по ал. 2, се определят със заповед на министъра на вътрешните работи и председателя на Държавната агенция за бежанците.

Чл. 61. (1) Молбата по чл. 58, ал. 1 се регистрира в администрацията на президента.

(2) Молбата по чл. 58, ал. 2 се регистрира в Държавната агенция за бежанците.

(3) На чужденеца, търсец закрила, се открива лично дело и му се издава временно удостоверение на бежанец.

Чл. 62. Президентът на Република България може да предостави убежище и без да са изпълнени изискванията на чл. 48, ал. 2 и чл. 53, т. 2.

Чл. 63. (1) Държавната агенция за бежанците има право да събира данни за чужденците, търсеци закрила, с оглед установяване на самоличността и изясняване на обстоятелствата, свързани с подадената молба.

(2) Източник на данните по ал. 1 могат да бъдат както самите чужденци, така и български или чуждестранни физически или юридически лица.

(3) Не се допуска да се събират сведения за чужденците от официалните власти на държавите, от които те бягат.

(4) В Държавната агенция за бежанците се създават собствени информационни фондове по ред, определен от председателя ѝ, при спазване на нормативните актове за защита на личните данни.

Чл. 64. Държавните органи са длъжни да предоставят исканата от Държавната агенция за бежанците информация, необходима за изясняване на обстоятелствата по подадената молба.

Чл. 65. Документите и данните, свързани с личността на чужденеца, търсец или получил закрила, станали известни по време на производството за предоставяне на статут или по време на пребиваването му на територията на Република България след получаване на статут, са служебна тайна. Те се съхраняват в личните дела и в регистъра на Държавната агенция за бежанците и се използват единствено за нуждите на производството по този закон или за нуждите на международното сътрудничество на държавите - страни по Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г.

Чл. 66. (1) Спрямо чужденец с влязло в сила решение за отказ, прекратяване или отнемане на статут или по отношение на когото производството е прекратено, се прилагат разпоредбите на Закона за чужденците в Република България.

(2) Държавната агенция за бежанците уведомява писмено Министерството на вътрешните работи, Министерството на външните работи, Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" на Министерството на регионалното развитие и благоустройството и органите на местната администрация по

местопребиваването на чужденеца за решението по ал. 1.

Чл. 67. (1) Принудителните административни мерки "отнемане правото на пребиваване", "принудително отвеждане до границата", "експулсиране" и "забрана за влизане в страната" не се привеждат в изпълнение до влизане в сила на решението на председателя на Държавната агенция за бежанците.

(2) Принудителните административни мерки по ал. 1 се отменят, когато на чужденеца е предоставен статут на бежанец или хуманитарен статут.

(3) Алинеи 1 и 2 не се прилагат, когато има основания да се смята, че чужденецът, търсещ или получил закрила, представлява опасност за националната сигурност, или който веднъж осъждан с влязла в сила присъда за тежко престъпление, представлява опасност за обществото.

Раздел II. Ускорено производство

Чл. 68. (1) Производството по реда на този раздел се провежда от интервюиращ орган в транзитен или регистрационно-приемателен център до приключването му съгласно чл. 70, ал. 1.

(2) След регистрирането на молбата с търсещия закрила се провежда интервю, за което се съставя протокол. Протоколът, надлежно подписан от чужденеца, търсещ закрила, и от преводача, съответно тълковника, се прилага към личното дело.

(3) Жена, търсеща закрила, при заявено от нея желание се интервюира от интервюиращ орган и/или преводач, съответно тълковник, от същия пол.

Чл. 69. (1) Новопристигналият или пребиваващият не по законоустановения ред в Република България чужденец, търсещ закрила, се настанява в транзитен или регистрационно-приемателен център.

(2) Чужденецът, търсещ закрила, се подлага на медицински преглед и изследвания и остава под карантина, докато станат известни резултатите. При необходимост той може да бъде настанен в болнично заведение.

(3) По отношение на чужденците, търсещи закрила, извън тези по ал. 1, ускореното производство се провежда в регистрационно-приемателен център, като разпоредбата на ал. 2 може да не се прилага.

Чл. 70. (1) В срок до 3 дни от регистрирането на молбата интервюиращият орган е длъжен да вземе решение за:

1. (изм. - ДВ, бр. 31 от 2005 г.) отхвърляне на молбата като явно неоснователна по чл. 13;

2. (изм. - ДВ, бр. 31 от 2005 г.) прекратяване на производството по чл. 15, т. 5, 6 и 8 и чл. 16, т. 9;

3. допускане до производство по общия ред.

(2) В случаите по ал. 1, т. 1 решението трябва да съдържа произнасяне относно сигурността на държавата за чужденеца, в която следва да бъде върнат.

(3) Ако в срока по ал. 1 не бъде взето решение, се преминава към производство

по общия ред, като личното дело на чужденеца незабавно се изпраща на председателя на Държавната агенция за бежанците.

(4) Решението по ал. 1 се връчва на чужденеца, търсещ закрила, като правата и задълженията, произтичащи от него, му се съобщават на разбираем за него език.

(5) Препис от решението се изпраща на председателя на Държавната агенция за бежанците.

Чл. 71. (1) (Предишен текст на чл. 71 - ДВ, бр. 31 от 2005 г.) Ускореното производство не се прилага по отношение на непридружен малолетен или непълнолетен чужденец, търсещ закрила.

(2) (Нова - ДВ, бр. 31 от 2005 г.) Когато при регистриране на молбата възникне основателно съмнение, че чужденецът, търсещ закрила, не е малолетен или непълнолетен, интервюиращият орган назначава експертиза за установяване на възрастта му. В този случай срокът по чл. 70, ал. 1 спира да тече до установяване на възрастта.

Раздел III. Производство по общия ред

Чл. 72. (1) (Изм. - ДВ, бр. 31 от 2005 г.) Производството по общия ред се провежда в регистрационно-приемателен център след влизане в сила на решението по чл. 70, ал. 1, т. 3, както и в случаите по чл. 70, ал. 3 и чл. 71, ал. 1.

(2) Чужденецът, търсещ закрила, се настанява в регистрационно-приемателен център или на друго място за подслон за сметка на Държавната агенция за бежанците или на неправителствена организация.

(3) Когато чужденецът, търсещ закрила, разполага със средства, може да получи разрешение да отседне за своя сметка на избран от него адрес, като не получава финансова и материална помощ от Държавната агенция за бежанците.

Чл. 73. (1) (Изм. - ДВ, бр. 31 от 2005 г.) С чужденеца, търсещ закрила, се провежда интервю, за което се съставя протокол. Протоколът, подписан от чужденеца, търсещ закрила, и от преводача, съответно от тълковника, се прилага към личното дело.

(2) (Нова - ДВ, бр. 31 от 2005 г.) При необходимост с чужденеца се провеждат допълнителни интервюта.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 31 от 2005 г.) Жена, търсеща закрила, при заявено от нея желание, се интервюира от интервюиращ орган и/или преводач, съответно тълковник, от същия пол.

Чл. 74. В срок до два месеца от започване на производството по общия ред интервюиращият орган изготвя становище, което заедно с личното дело представя на председателя на Държавната агенция за бежанците за решаване.

Чл. 75. (1) Председателят на Държавната агенция за бежанците в срок до един месец от представяне на личното дело взема решение, с което:

1. предоставя статут на бежанец;

2. отказва статут на бежанец;
3. предоставя хуманитарен статут;
4. отказва хуманитарен статут.

(2) Липсата на достатъчно данни за преследване се преценява в зависимост от конкретните обстоятелства и не може да бъде самостоятелно основание за отказ за предоставяне на статут.

(3) Председателят на Държавната агенция за бежанците при недостатъчност на събраните данни за конкретния случай може да продължава срока по чл. 74 до три месеца.

(4) При вземането на решението по ал. 1, т. 2 и 4 председателят на Държавната агенция за бежанците преценява всички основания за отказ.

(5) В решението по ал. 1, т. 2 и 4 председателят на Държавната агенция за бежанците се произнася относно сигурността на държавата за чужденеца, в която следва да бъде върнат.

Чл. 76. (1) Препис от решението на председателя на Държавната агенция за бежанците се връчва на чужденеца, търсещ закрила. Съдържанието на решението, както правата и задълженията, произтичащи от него, му се съобщават на език, който владее.

(2) Връчването се удостоверява с подписи на чужденеца, търсещ закрила, и на преводача, съответно тълковника. Отказът да подпише решението се удостоверява с подписите на двама свидетели.

(3) Ако решението не бъде връчено лично в 14-дневен срок от издаването му, на чужденеца се изпраща съобщение с обратна разписка.

(4) При неявяване в 7-дневен срок от получаване на съобщението с обратната разписка решението се счита за връчено.

(5) Ако съобщението с обратната разписка се върне в Държавната агенция за бежанците поради невъзможност за връчване, решението се счита за връчено.

Раздел IV. Спиране и прекратяване на производството за предоставяне на статут. Производство за отнемане и прекратяване на предоставена закрила

Чл. 77. (1) По предложение на съответния интервюиращ орган председателят на Държавната агенция за бежанците спира производството за предоставяне на статут на основание чл. 14.

(2) Спряното производство се възобновява, когато чужденецът, търсещ закрила, представи доказателства, че е имал обективни пречки за неявяване или несъдействие на длъжностните лица.

Чл. 78. По предложение на съответния интервюиращ орган или по молба на чужденеца, търсещ или получил закрила, председателят на Държавната агенция за бежанците прекратява производството за предоставяне на статут, прекратява или отнема статут, когато са налице условията, предвидени в този закон.

Чл. 79. Решенията по този раздел, с изключение на решението за спиране на производството, се връчват по реда на чл. 76.

Раздел V. Правила при временна закрила

Чл. 80. (1) При наличие на условията по чл. 11 председателят на Държавната агенция за бежанците съгласувано с министъра на външните работи и министъра на вътрешните работи прави предложение до Министерския съвет за постановяване на временна закрила.

(2) Предложението по ал. 1 трябва да съдържа:

1. посочване на групите чужденци, за които ще се прилага временната закрила;
2. датата, от която влиза в сила временната закрила, и нейния срок;
3. оценка на причините и предвижданията за масово навлизане;
4. мерките, които следва да се предприемат.

Чл. 81. Актът за постановяване на временната закрила трябва да съдържа:

1. обстоятелствата по чл. 80, ал. 2;
2. начина на финансиране на временната закрила;
3. организацията и функциите на временен оперативен орган за прилагане на мерките по временната закрила;
4. вида и реда за издаване на документи за самоличност;
5. условията и реда за осигуряване на храна, подслон, облекло, труд, медицинска помощ и обслужване.

Чл. 82. (1) Временната закрила се постановява със срок до една година.

(2) Временната закрила може да бъде продължавана с акт на Министерския съвет за срок до една година.

(3) Временната закрила се прекратява с изтичането на срока, за който е постановена.

(4) Министерският съвет може да прекрати временната закрила по предложение на председателя на Държавната агенция за бежанците при отпадане на причините за нейното постановяване.

Чл. 83. Временният оперативен орган изготвя план за действие, като изпълнението му се осъществява в сътрудничество с представителя на Върховния комисар на Организацията на Обединените нации за бежанците, Международната организация по миграцията, Българския Червен кръст и други международни и български неправителствени организации.

Глава седма. СЪДЕБЕН КОНТРОЛ

Раздел I. Обжалване на решенията в ускореното производство

Чл. 84. (1) Решенията по чл. 70, ал. 1, т. 1 и 2 може да се обжалват в 7-дневен срок от връчването им пред съответния окръжен съд по местопребиваването на чужденеца, търсещ закрила.

(2) Жалбата по ал. 1 се подава в писмен вид чрез съответното териториално поделение на Държавната агенция за бежанците, което незабавно изпраща жалбата на съда заедно с личното дело. В 3-дневен срок от постъпването на жалбата съдът образува делото.

(3) Подадената жалба спира изпълнението на решението.

Чл. 85. (1) Окръжният съд разглежда жалбата в открито заседание с призоваване на страните и се произнася с решение в срок до един месец от образуването на делото. В тези случаи страните трябва да бъдат призовани най-късно три дни преди заседанието.

(2) Когато съдът отмени обжалваното решение и върне делото със задължителни указания за ново решаване, интервюиращият орган в ускореното производство е длъжен да вземе ново решение в срока по чл. 70, ал. 1.

(3) Когато съдът потвърди обжалваното решение, то се привежда в изпълнение.

(4) Решението на окръжния съд не подлежи на касационно обжалване.

Чл. 86. За неуредените в този раздел случаи се прилагат съответните разпоредби на Закона за административното производство и Гражданския процесуален кодекс.

Раздел II. Обжалване в общото производство

Чл. 87. Решенията по чл. 75, ал. 1, т. 2 и 4, чл. 78 и отказът по чл. 34, ал. 2 подлежат на обжалване пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от връчването им.

Чл. 88. Жалбата се подава чрез председателя на Държавната агенция за бежанците. Подадената жалба спира изпълнението на решението.

Чл. 89. В 3-дневен срок от получаването на жалбата председателят на Държавната агенция за бежанците изпраща жалбата и личното дело на Върховния административен съд.

Чл. 90. (1) Върховният административен съд разглежда жалбата в срок до един месец в открито заседание с призоваване на страните.

(2) Когато Върховният административен съд отмени обжалваното решение и върне личното дело със задължителни указания за ново решаване, председателят на Държавната агенция за бежанците е длъжен да вземе ново решение в срок 14 дни.

(3) Решението на съда подлежи на касационно обжалване.

Чл. 91. За неуредените в този раздел случаи се прилагат разпоредбите на Закона за административното производство, Закона за Върховния административен съд и

Гражданския процесуален кодекс.

Чл. 92. Производствата по реда на тази глава се освобождават от държавни такси и заплащане на други разноски.

Глава осма. АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ

Чл. 93. (1) Наказва се с глоба от 20 до 100 лв. чужденец, търсещ закрила, който:

1. без основателна причина не изпълни разпореждане на длъжностно лице, свързано с производството за предоставяне на закрила;
2. наруши правилата за вътрешния ред в транзитните, регистрационно-приемателните и интеграционните центрове.

(2) Наказва се с глоба от 50 до 200 лв. чужденец, търсещ закрила, който:

1. загуби, повреди или унищожи издаденото му от Държавната агенция за бежанците временно удостоверение на бежанец или временно удостоверение на бежанец в ускорено производство;
2. напусне без разрешение адреса, посочен от Държавната агенция за бежанците;
3. повреди или унищожи предоставени му за ползване вещи.

(3) Когато нарушенията по ал. 1 и 2 са извършени повторно, наказанието е:

1. глоба от 20 до 200 лв. - за нарушение по ал. 1;
2. глоба от 50 до 300 лв. - за нарушение по ал. 2.

(4) В случаите по ал. 2, т. 3 нарушителят заплаща и стойността на унищожената вещ.

Чл. 94. Чужденец, който не изпълни задължението си по чл. 58, ал. 5, се наказва с глоба от 20 до 100 лв.

Чл. 95. (1) Нарушенията по този закон се констатират с актове, съставени от длъжностни лица в Държавната агенция за бежанците, определени със заповед на председателя ѝ, а за нарушения по чл. 93, ал. 2, т. 1 - и от органите на Министерството на вътрешните работи, определени от министъра на вътрешните работи.

(2) Въз основа на съставените актове председателят на Държавната агенция за бежанците, изрично оправомощен от него заместник-председател или директор на териториално поделение издава наказателни постановления.

(3) Съставянето на актовете за установяване на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват съгласно разпоредбите на Закона за административните нарушения и наказания.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Чужденец, търсещ закрила" е този, който пред държавен орган е заявил желание за получаване на особена закрила по този закон до приключване на производството с влязло в сила решение.

2. "Членове на семейството" са съпругът, съпругата и ненавършилите пълнолетие деца, ако не са встъпили в брак. Права на членове на семейството по този закон имат и родителите на всеки от съпрузите, които не са в състояние сами да се грижат за себе си поради напреднала възраст или тежко заболяване, или контузия и се налага да живеят в едно домакинство със своите деца.

3. "Непридружен" е този малолетен или непълнолетен чужденец, който се намира на територията на Република България, и не е придружен от свой родител или друг роднина по права линия до втора степен или по съребрена линия до трета степен включително.

4. "Сигурна страна на произход" е държава, в която животът и свободата на чужденеца, търсещ закрила, не са застрашени и той не е изложен на опасност от преследване, от изтезание или от нечовешко или унизително отнасяне или наказание.

5. "Трета сигурна страна" е държава, в която:

а) животът и свободата на чужденеца, търсещ закрила, не са застрашени и той не е изложен на опасност от преследване, от изтезание или от нечовешко или унизително отнасяне или наказание;

б) чужденецът, търсещ закрила, е получил защита или е имал възможност да получи защита, или съществуват явни доказателства, че той може да бъде допуснат;

в) чужденецът, търсещ закрила, е защитен срещу връщане на чужденци до територията на страна, в която съществуват условия за такова преследване и застрашаване на правата му.

6. "Независещи причини" са стихийни и природни бедствия, аварии, катастрофи, грабежи и такива, довели до прилагането на неотложна медицинска помощ, както и други събития, настъпили не по-волята на чужденеца, търсещ закрила, които той не е могъл да предвиди или предотврати.

7. "Повторно" е нарушението, извършено в 3-месечен срок от влизането в сила на наказателното постановление, с което на нарушителя е наложено наказание за същия вид нарушение.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 2. Този закон влиза в сила шест месеца от обнародването му в "Държавен вестник" и отменя Закона за бежанците (обн., ДВ, бр. 53 от 1999 г.; попр., бр. 97 от 1999 г.; изм., бр. 45 от 2002 г.).

§ 3. Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет е правопреемник на Агенцията за бежанците при Министерския съвет.

§ 4. Започнатите до влизането в сила на този закон производства се разглеждат по досегашния ред.

§ 5. До откриването на транзитни и регистрационно-приемателни центрове ускореното производство по глава пета, раздел II се провежда на места, определени от председателя на Държавната агенция за бежанците, съгласувано с министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на вътрешните работи.

§ 6. В Закона за българските документи за самоличност (обн., ДВ, бр. 93 от 1998 г.; изм., бр. 53, 67, 70 и 113 от 1999 г., бр. 108 от 2000 г., бр. 42 от 2001 г., бр. 45 от 2002 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 1, ал. 2 съюзът "и" се заменя със запетая и след думите "Министерството на транспорта" се добавя "и съобщенията и Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет".

2. В чл. 8 се създава ал. 3:

"(3) Когато заявлението по ал. 2 се отнася до документ за самоличност на чужденец, търсец или получил закрила по Закона за убежището и бежанците, съответната служба на Министерството на вътрешните работи уведомява незабавно Държавната агенция за бежанците или най-близкото ѝ териториално поделение."

3. В чл. 9, ал. 2 съюзът "и" се заменя със запетая и след думите "картата на бежанец" се добавя "и картата на чужденец с хуманитарен статут".

4. В чл. 14:

а) точка 4 се изменя така:

"4. временно удостоверение на бежанец и временно удостоверение на бежанец в ускорено производство;"

б) създават се т. 10, 11 и 12:

"10. карта на чужденец с хуманитарен статут;

11. удостоверение на чужденец с временна закрила;

12. удостоверение за пътуване зад граница на чужденец с хуманитарен статут."

5. В чл. 21, ал. 1 се създава изречение второ: "Когато чужденците, търсещи или получили закрила, не притежават такива документи, имената им се изписват по реда, по който те ги посочат в подписана от тях декларация пред компетентния орган."

6. В чл. 55 се правят следните изменения и допълнения:

а) досегашният текст става ал. 1;

б) създава се ал. 2:

"(2) Временното удостоверение на бежанец се издава веднага след откриването на производството за предоставяне на статут. Временно удостоверение на бежанец се издава и на чужденец, ненавършил 14 години, който не е придружаван от пълнолетен член на семейството му."

7. В чл. 57, ал. 2 думите "търсещите бежански статут чужденци" се заменят с "чужденците, търсещи или получили закрила по Закона за убежището и бежанците".

8. В чл. 58 след думата "страната" се поставя запетая и се добавя: "с изключение на чужденец, притежаващ временно удостоверение на бежанец".

9. В чл. 59 се правят следните изменения и допълнения:

а) в ал. 1:

аа) точка 3 се изменя така:

"3. временно удостоверение на бежанец - издава се от Държавната агенция за бежанците на чужденци, на които е открито производство по общия ред за предоставяне статут на бежанец, а временно удостоверение на бежанец в ускорено производство - от

Държавната агенция за бежанците на чужденци, на които е открито ускорено производство за предоставяне статут на бежанец, със срокове, определени в Закона за убежището и бежанците;"

бб) в т. 4 след думите "статут на бежанец" се добавят "или убежище" и цифрата "3" се заменя с "5";

вв) в т. 5 след думата "бежанец" се поставя тире и се добавя "издава се от органите на Министерството на вътрешните работи на чужденец с предоставен статут на бежанец или убежище със срок на валидност до 5 години, но не по-голям от срока на валидност на картата на бежанец";

гг) създават се т. 9, 10 и 11:

"9. карта на чужденец с хуманитарен статут - издава се от органите на Министерството на вътрешните работи на чужденец с предоставен хуманитарен статут със срок на валидност до 3 години;

10. удостоверение на чужденец с временна закрила - издава се на чужденци, получили временна закрила, при условията и по реда, определени с акта за постановяване на временната закрила;

11. удостоверения за пътуване зад граница на чужденец с хуманитарен статут - издава се от органите на Министерството на вътрешните работи на чужденец с предоставен хуманитарен статут със срок на валидност до 3 години, но не по-голям от срока на валидност на картата на чужденец с хуманитарен статут.";

б) алинея 2 се изменя така:

"(2) Удостоверението за завръщане в Република България на чужденец се издава на лице без гражданство или на чужденец с предоставена закрила в Република България, изгубил в чужбина българския си документ за самоличност, по ал. 1, т. 5, 6 и 11. Същият документ се издава и на чужденец по чл. 34, ал. 3 и чл. 58, ал. 5 от Закона за убежището и бежанците, когато не притежава валидни национални документи за пътуване."

10. В чл. 60 на края се поставя запетая и се добавя "с изключение на документите по чл. 59, ал. 1, т. 3".

11. Създава се чл. 60а:

"Чл. 60а. Срокът на удостоверението за пътуване зад граница на бежанец, както и на удостоверението за пътуване зад граница на чужденец с хуманитарен статут, може да бъде продължаван от българско дипломатическо или консулско представителство след съгласуване с Държавната агенция за бежанците."

12. В чл. 61 се правят следните изменения:

а) в ал. 2 думите "разрешен статут на бежанец" се заменят с "предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут";

б) алинея 3 се изменя така:

"(3) В документите за самоличност на продължително пребиваващите в страната чужденци или на тези, които са в производство за предоставяне статут на бежанец, се вписва настоящият адрес."

13. В чл. 62 се правят следните изменения:

а) досегашният текст става ал. 1;

б) създава се ал. 2:

"(2) Предоставянето на документа по предходната алинея не се изисква от чужденец, търсещ или получил закрила, когато е влязъл в страната без документи."

14. В преходните и заключителните разпоредби се правят следните изменения и

допълнения:

а) създава се § 9б:

"§ 9б. Всички документи за самоличност на чужденци, които са в процедура за предоставяне на бежански статут, или на бежанци, издадени до влизането в сила на Закона за убежището и бежанците, са валидни до изтичането на срока, за който са издадени.";

б) в § 21 след думите "чужденци и бежанци" се поставя запетая и се добавя "издавани от органите на Министерството на вътрешните работи";

в) в § 23 съюзът "и" се заменя със запетая и след думите "министъра на транспорта" се добавя "и съобщенията и председателя на Държавната агенция за бежанците".

§ 7. В Закона за чужденците в Република България (обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.; изм., бр. 70 от 1999 г., бр. 42 и 112 от 2001 г., бр. 45 от 2002 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 7 след думата "чужденците" се поставя запетая и думата "бежанци" се заменя с "търсеци или получили закрила".

2. В чл. 28а, ал. 1 думите "статут на бежанец" се заменят със "закрила по Закона за убежището и бежанците", а изречението "Фактическите и правните действия във връзка с получаването на разрешението се извършват от Агенцията за бежанците." се заличава.

3. В чл. 44, ал. 1 думите "Агенцията за бежанците" се заменят с "Държавната агенция за бежанците".

§ 8. В Закона за гражданската регистрация (обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г.; изм., бр. 28 и 37 от 2001 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 3, ал. 2, т. 2, буква "в" след думата "бежанец" се добавя "или хуманитарен статут".

2. В чл. 26, ал. 2 т. 2 се изменя така:

"2. временно удостоверение на бежанец или съобщение за раждане на дете от родители със статут на бежанец или хуманитарен статут;"

3. В чл. 52 след думата "гражданство" се поставя запетая и думите "или със статут на бежанец" се заменят със "със статут на бежанец или с хуманитарен статут."

§ 9. В чл. 70 от Закона за насърчаване на заетостта (ДВ, бр. 112 от 2001 г.) ал. 3 се изменя така:

"(3) Не се изисква разрешение за работа на чужденци с постоянно пребиваване в Република България или на чужденци, на които е предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут."

§ 10. В чл. 4 от Закона за Българския Червен кръст (обн., ДВ, бр. 87 от 1995 г.; изм., бр. 44 от 1999 г.) т. 6 се изменя така:

"6. подпомага чужденците, търсеци или получили закрила в Република България по Закона за убежището и бежанците;"

§ 11. В Закона за здравното осигуряване (обн., ДВ, бр. 70 от 1998 г.; изм., бр. 93 и 153 от 1998 г., бр. 62, 65, 67, 69, 110 и 113 от 1999 г., бр. 1, 31 и 64 от 2000 г., бр. 41 от 2001 г., бр. 1 от 2002 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 33, т. 4 след думата "бежанец" се поставя запетая и се добавя: "хуманитарен статут".

2. В чл. 34 се правят следните изменения и допълнения:

а) в ал. 1, т. 3 думите "по чл. 33, т. 3" се заменят с "по чл. 33, т. 4";

б) в ал. 2:

аа) създава се нова т. 2:

"2. за лицата по чл. 33, т. 4 - от датата на откриване на производство за предоставяне статут на бежанец или право на убежище";

бб) досегашната т. 2 става т. 3.

§ 12. В чл. 13а от Закона за българското гражданство (обн., ДВ, бр. 136 от 1998 г.; изм., бр. 41 от 2001 г.) след думата "бежанец" се добавя "или убежище".

§ 13. Изпълнението на закона се възлага на Министерския съвет.

Законът е приет от XXXIX Народно събрание на 16 май 2002 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.